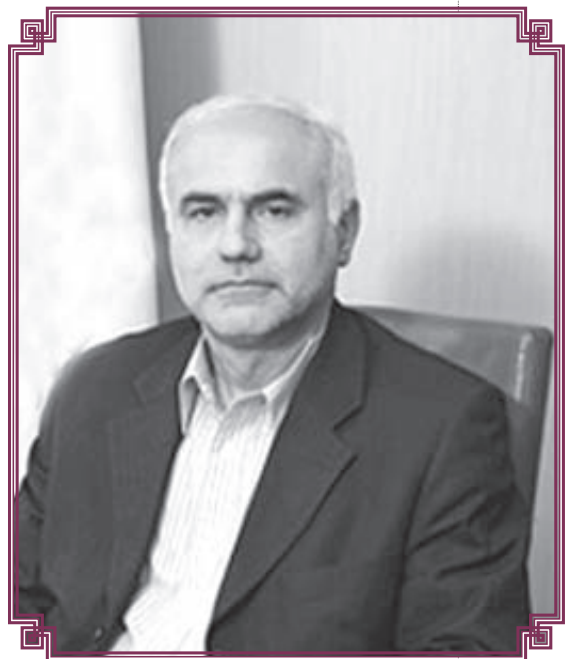

جامعه حسابداران رسمی ایران

همگام با همتایان بین‌المللی

✍ دکتر غلامرضا سلیمانی امیری

جامعه حسابرسان ایران به منظور یاری رساندن به دولت در اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی، همچنین کسب اطمینان از قابل اعتماد بودن صورتهای مالی واحدهای مزبور برای حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذینفع تشکیل شده است. هم‌اکنون بیش از یک دهه از تشکیل رسمی جامعه حسابداران گذشته است و هنوز این نهاد نیاز دارد تا با همدلی و همکاری همگان به راه خود ادامه داده تا سرانجام به سرمنزل مقصود رسیده و شیرینی خود را بنمایاند.

وظیفه اصلی حرفه حسابرسی، اعتباردهی و اعتبارافزایی در زمینه گزارشگری مالی است. حسابداران رسمی برای توفیق در ادای این وظیفه، نیازمند جلب اعتماد استفاده‌کنندگان از گزارشهای مالی هستند و این جلب اعتماد تنها موکول به انجام وظیفه درست و کامل حسابداران رسمی در درازمدت خواهد بود. نگاهی به تحولات حرفه حسابداری و حسابرسی در جهان ما را به این نتیجه می‌رساند که رشد اقتصادی مستلزم سرمایه‌گذاری مردم در بنگاههای اقتصادی است و توسعه اقتصادی بدون جذب سرمایه‌های مردمی مقدور نخواهد شد. از طرف دیگر، رسواییهای مالی که به‌طور عمده ناشی از ضعف ضوابط حسابداری و حسابرسی، عملکرد نامناسب مدیریت و کنترل داخلی ضعیف بوده، اعتماد سرمایه‌گذاران به بازارهای مالی را به شدت کاهش داده و این امر زمینه دخالت نهادهای نظارتی را در جهت بازیابی اعتماد سرمایه‌گذاران فراهم کرده است.

با این رویکرد و براساس مفاد ماده‌واحد قانون استفاده از خدمات حسابداران رسمی مصوب سال ۱۳۷۲ و آیین‌نامه مربوط، ذینفعان از خدمات حسابداران رسمی در تعریف قانونی از جمله شرکتهای پذیرفته‌شده یا متقاضی پذیرش در بورس و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها، شرکتهای سهامی عام و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها، سایر شرکتهای سهامی و غیرسهامی و تعاونی، شرکتهای و مؤسسه‌های موضوع بندهای «الف» و «ب» ماده ۷ اساسنامه قانون

اگر این نظریه که ما در آستانه جهانی شدن قرار گرفته‌ایم را بپذیریم، به این باور خواهیم رسید که یک نوع همکاری و ایجاد شبکه جدید منطقه‌ای (آسیایی) و بین‌المللی بر مبنای روح همکاری متقابل برای نفع متقابل اقتصادی که عامل آن بازار آزاد است، در حال پدید آمدن است.

این راهبرد بین‌المللی که برای استفاده از نیروی کار زیاد موجود در کشور، با افزایش شتابان مشارکت در بخش صنعت کشور اقدام به سرمایه‌گذاری و ورود به بازار سرمایه ایران - جایی که انبوه ذخایر نیروی کار غیرشاغل وجود دارد - روی خواهد نمود، موضوعی است که برای جامعه حسابداران رسمی در آینده فرصت‌هایی ایجاد خواهد کرد.

حال پرسش این است که جامعه حسابداران رسمی برای مقاصد و هدفهای خود (اعتباردهی و افزایش اعتبار در زمینه گزارشگری مالی) و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی در قیاس با همتایان بین‌المللی خود در منطقه که پیش از این راه‌گذر از نظام اقتصادی بسته به نظام اقتصادی جهانی را پیموده‌اند، چه اقدام‌هایی صورت داده است.

ارزیابی این موضوع در شرایط حاضر بسیار دشوار است؛ ولی آنچه مسلم است، جامعه حسابداران رسمی به‌عنوان یک نهاد حرفه‌ای باید با تعامل با بنگاه‌های اقتصادی بزرگ (هلدینگ‌های سرمایه‌گذاری) برای سرمایه‌گذاری و به‌منظور پر کردن شکاف‌ها، چه از بعد استانداردها و چه از لحاظ ایجاد زمینه لازم برای اعزام نیروی کار حرفه‌ای به کشورهای پیشرفته و به‌روز شدن آنها، اقدام‌هایی فوری را انجام دهد. توجه داشته باشیم که با وجود گروه عظیم نیروی کار موجود

سازمان حسابرسی، شعبه‌ها و نماینده شرکت‌های خارجی، مؤسسه‌ها و نهادهای عمومی و دستگاهی عمومی غیردولتی و شرکتها، سازمانها و مؤسسه‌های تابعه و وابسته به آنها هستند. در یک دسته‌بندی دیگر و به‌طور کلی ذینفعان را می‌توان به تمامی سهامداران، مدیران، کارکنان، وام‌دهندگان، خریداران، فروشندگان، بستانکاران و دولت اطلاق کرد.

به‌عبارت دیگر، تمامی اشخاصی که برای گرفتن تصمیم‌های اقتصادی مناسب به اطلاعات قابل اعتماد در موارد وضعیت مالی یا نتایج حاصل از عملیات و جریان نقد حاصل از فعالیت‌های اقتصادی نیاز دارند، اشخاص ذینفع بالقوه جامعه حسابداران رسمی هستند.

شاید این نوع نگاه به استفاده‌کنندگان، بیشتر جنبه داخلی داشته باشد؛ اما با توجه به پدیده جهانی شدن اقتصاد، بسیاری از کشورهای در حال توسعه مجبور به گشودن درهای بازار خود به روی دنیای خارج هستند.

این در گشودن را که منجر به کاهش موانع تجاری نیز شده است، نباید به‌عنوان فشار بازارهای جهانی بر اقتصادهای نوپا تلقی کرد؛ بلکه باید آن را همچون شیوه‌ای برای بالا بردن استانداردها و کارایی نگریست.

در حال حاضر و با توجه به وضعیت اقتصادی کشور که بعد از انقلاب به‌طور عمده در شرایط تحریم بین‌المللی بوده، به‌نظر می‌رسد تلاش‌هایی که از طرف جامعه حسابداران رسمی ایران انجام شده اگرچه قابل تقدیر و رو به جلو بوده، اما در شرایط گذار و جهانی شدن، شاید باید تلاش‌های بسیار جدی‌تری صورت پذیرد تا شکاف موجود با همتایان بین‌المللی تا حدی از بین برود.

تلاش‌های بسیار جدی‌تری

باید صورت پذیرد تا

شکاف موجود با همتایان بین‌المللی

تا حدی از بین برود

**به دلیل وجود انتظارهای فزاینده
از سوی کارفرمایان
مشتریان و جامعه
از حسابرسان
افزایش مهارت‌های حرفه‌ای و شخصی
باید هر چه بیشتر مورد توجه قرار گیرد**

کلیدی برای دیگر دغدغه‌های پیش‌روی جامعه که همانا فساد مالی است، باشد.

در روزهایی که شاهدیم کلمه «فساد مالی» مرتب و مکرر در نشریه‌های خبری و برنامه‌های جاری کشور بازتاب می‌یابد، از آنجا که وظیفه اصلی حسابرسان، اعتباربخشی به صورتهای مالی ناشی از عملکرد مدیران بنگاه‌های اقتصادی است، به‌عنوان مهمترین مسئولیت‌های حسابرسان مطرح است و از این منظر مفاهیم حسابرسی را نیازمند بازنگری قرار می‌دهد. در راستای این موضوعها، تشکیل مؤسسه‌های حسابرسی بزرگ به‌وسیله ادغام مؤسسه‌های کوچک نیز می‌تواند گام بسیار بزرگ و بااهمیتی برای ارتقای سطح ارائه خدمات حسابرسی باشد. به‌نظر می‌رسد در جوامع بین‌المللی این مؤسسه‌های بزرگ حسابرسی هستند که به‌نوعی جامعه حرفه‌ای خود را تحت تأثیر مثبت قرار داده و باعث تعامل بیشتر با جامعه حسابرسی شده و زمینه ارتقا و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی را فراهم کرده‌اند.

ادغام مؤسسه‌های کوچک همچنین می‌تواند با هم‌افزایی اعضای حرفه‌ای زمینه‌های لازم را به‌منظور تربیت، آموزش و کسب تجربه نیروی کار حرفه‌ای، کسب استقلال حرفه‌ای بیشتر و جوابگویی به مسئولیت‌های اجتماعی آنان فراهم آورد. البته اینجانب اعتقاد دارم که جامعه حسابداران رسمی با پرداختن به نقش اصلی خود می‌تواند زمینه ارتقای فرهنگ مالیات‌دهی را نیز فراهم نموده و شرایط حساب‌دهی و دریافت مالیات را به تبع ارتقای حرفه‌ای خود و به‌طور خودکار میسر سازد.

در منطقه (شامل کشورهای هند، پاکستان، بنگلادش، مالزی و...) که به‌نظر می‌رسد در جایی که خلاء همکاری بین‌المللی در ایران وجود داشته، آنها دقیقاً در تعامل‌های بین‌المللی قرار داشته و به‌روز نیز هستند، این موضوع می‌تواند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و تهدیدی جدی برای جامعه حسابداران رسمی ایران محسوب شود.

با امعان نظر به فرصتها و تهدیدهای ذکرشده، به دلیل وجود انتظارهای فزاینده از سوی کارفرمایان، مشتریان و جامعه از حسابرسان و نقش آنها در محل کار و جامعه، افزایش مهارت‌های حرفه‌ای و شخصی باید هر چه بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

مهارت‌های حرفه‌ای که بیشتر اوقات به‌عنوان محصول فرعی تعلیم و تربیت و آموزش بوده و در سایه تمرین و ممارست به‌دست می‌آید، در صورتی می‌تواند به‌شکل مؤثر مورد استفاده قرار گیرد که با برنامه‌ریزی آموزشی و تجربه واقعی به‌دست آورده شود.

به عبارت دیگر در کشوری مانند ایران که در مسئله آموزش حسابداری با مشکلات جدی از جمله تعداد کم استادان باتجربه در سطوح تخصصی حسابداری، کمبود کادر علمی تمام‌وقت، محتوای نامناسب برنامه تحصیلی رشته حسابداری در دانشگاه‌ها و مدارس عالی، قدیمی بودن کتاب‌ها و مطالب درسی و نبود پژوهش‌ها روبه‌روست، تربیت نیروی کار دانش‌محور و باتجربه می‌تواند از دغدغه‌های جامعه حسابداران رسمی ایران در آینده باشد.

این اولویت (تربیت نیروی کار کارآمد حرفه‌ای) می‌تواند